

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลหลายวิทยาลัย ปทุมธานี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2

THE STUDENTS CARING AND SUPPORT OPERATION SYSTEMS IN
NAWAMINTRACHINUTHIT SUANKULARBWITTAYALAI PATHUMTHANI SCHOOL,
PATHUMTHANI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ชัยวัช บุญมา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลหลายวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลหลายวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้าราชการครูของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลหลายวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 81 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5 คน หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 6 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวณกุลหลายวิทยาลัย ปทุมธานี ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริมนักเรียน ($\mu = 4.08$) การเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.05$) การคัดกรองนักเรียน ($\mu = 4.03$) การป้องกันและแก้ไข ปัญหา ($\mu = 4.01$) และการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 3.87$)

Abstract

The purposes of this research were to study the students caring and support operation level in Nawamintrachinuthit Suankularb Wittayalai Pathumthani School, Pathumthani Educational Service Area Office 2, and to compare the students caring and support operation level in Nawamintrachinuthit Suankularb Wittayalai Pathumthani School, Pathumthani Educational Service Area Office 2. The population of this study were 81 teachers in Nawamintrachinuthit Suankularb Wittayalai Pathumthani School, Pathumthani Educational Service Area Office 2 on 2009 academic year composed of 5 administrators, 6 class level leaders, and 70 teachers. The instrument was questionnaire at reliability of .96. The data analyzed by computer programmed. The statistic comprised frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of this research were as follows:

The students caring and support operation level in Nawamintrachinuthit Suankularb Wittayalai Pathumthani School in total was at a high level ($\mu = 4.01$). If considerate each item was also at a high level, arranged from high to low of the mean as follows: concerning students support ($\mu = 4.08$), knowing individual students ($\mu = 4.05$), filtering students ($\mu = 4.03$), prevention and solving students ($\mu = 4.01$), and sending students ($\mu = 3.87$).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกไร้พรมแดนหรือที่เรียกว่า กระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆของโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทย ตั้งแต่ระดับครอบครัวที่ไม่มีเวลาดูแลลูกหลานอย่างใกล้ชิด เด็กเยาวชนขาดความอบอุ่น ขาดคนเอาใจใส่ จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาครอบครัว และสังคมไทยได้ง่าย (กรมสามัญศึกษา. 2544: 4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กำหนดให้ "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา 10 "การจัดการศึกษาต้องจัดให้

บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามมาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนโดยสถานศึกษา พ.ศ. 2543 ข้อ 19 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการให้บุคลากรรัฐสิทธิเด็กฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 58)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนมีความมุ่งหวังว่านักเรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งความมุ่งหวังนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคคลทุกคนในโรงเรียน อีกทั้งมีการประสานกับพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และจากการที่สังคมปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ก้าวไกล การสื่อสารทันสมัยรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและจิตใจของผู้คนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย แม้เยาวชนก็ได้ได้รับผลกระทบนั้นเช่นกัน ซึ่งเยาวชนเหล่านั้นยังเป็นเด็กวัยเรียนที่ต้องการความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดทั้งด้านวิชาการและด้านจิตใจ บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างเร่งด่วน ต้องการความรักความเข้าใจจากผู้ใหญ่โดยเฉพาะพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีครูทุกคนเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ผู้ปกครอง เมื่อเด็ก ๆ อยู่ในโรงเรียน (กรมสุขภาพจิต. 2544: 2) ดังนั้นหน้าที่การจัดการศึกษานอกจากจะจัดระบบการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นคนเก่งแล้ว จำเป็นต้องจัด “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” ให้เป็น “คนดี” พร้อมกับไปด้วย “ทั้งเก่งทั้งดี” ให้อำนาจนักเรียนเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องช่วยให้นักเรียนรู้เท่าทันและสามารถปรับตัวได้ หรือทำให้สมองส่วนคิดสามารถควบคุมสมองส่วนอยากได้ โดยจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการควบคู่กับระบบการเรียนการสอนให้เป็นวิถีชีวิตการปฏิบัติตนของครูด้วยจิตวิญญาณ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ความจำเป็นในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับนักเรียน จึงเห็นหนึ่งที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน การมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนานักเรียนและป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดปัญหา ต่าง ๆ ได้ โดยการต้องดำเนินการไปควบคู่กับระบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย ทั้งครู ฝายกิจการนักเรียนและชุมชนที่จะช่วยดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดสังเกตพฤติกรรมนักเรียน หรือลูกหลานตัวเองอยู่เสมอซึ่งจะทำให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลง และสามารถหาวิธีป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ เนื่องจากทุกปัญหาของนักเรียนล้วนมีสาเหตุและไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใดแต่เป็นการสั่งสมประสบการณ์ที่มีผลในเชิงลบต่อพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือในเบื้องต้นตามระบบที่ดีต่อเนื่องปัญหาจะลุกลามมากขึ้น จนมีความซับซ้อนยากต่อการแก้ไขในที่สุด เมื่อนักเรียนอยู่ที่โรงเรียนก็จะมีครูช่วยทำหน้าที่ดังกล่าว แทนพ่อแม่ในช่วงเวลาหนึ่ง

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์และ ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาเด็กเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องโดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยดำเนินงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนต้องดำเนินงานตามระบบ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาในการช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ขั้นตอน ดังกล่าว ครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ มีการทำงานร่วมกันและเป็นทีมของครูทุกคนในแต่ละระดับและผู้เกี่ยวข้องทุกคน มาตราการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหาและการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาให้มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมประเทศ ตั้งอยู่เลขที่ 45 หมู่ที่ 9 ตำบลพิชอุดม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีจัดการเรียนการสอน ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมีนักเรียนทั้งสิ้น 2,060 คน ครู 81 คน ในสภาพปัจจุบันอำเภอลำลูกกา มีหมู่บ้านจัดสรรขึ้นอย่างมาก ทำให้มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น จากการย้ายถิ่นฐานมาจากกรุงเทพฯและต่างจังหวัด ทำให้จำนวนเด็กที่อยู่ในวัยเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งในปี ปัจจุบันสังคมมีปัญหาดังกล่าวมากมาย เช่น การหย่าร้างสูงขึ้น อีกทั้งมีแหล่งที่นักเรียนหนีโรงเรียนไปมี ั่วสมตามศูนย์การค้า ร้านเกม ผลการเรียนไม่ดี ปัญหาด้านสุขภาพ การเสพยาเสพติด ปัญหาทะเลาะวิวาท เป็นต้น ฯลฯ ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

ในฐานะที่ทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้รับผิดชอบดูแลงานฝ่ายกิจการนักเรียน เกี่ยวข้องกับเรื่องความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียนโดยตรงจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอ ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2 ว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าครั้งนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ค้นคว้าเอง ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาให้มีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี มีความรู้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุราชการ และวุฒิการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรซึ่งเป็นข้าราชการครูในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี จำนวน 81 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 5 คน หัวหน้าระดับชั้น 6 คน และครูที่ปรึกษา 70 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .960 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง อายุราชการ และ วุฒิการศึกษา และตอนที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ การเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญา และการส่งต่อนักเรียนหาการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 81 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 และเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 โดยมีตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.17 หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 และครูที่ปรึกษา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 86.42 มีอายุราชการ 1-10 ปี จำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 22.20 อายุราชการ 11-20 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 67.90 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 32.10
2. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี พบว่า ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริมนักเรียน ($\mu = 4.08$) การเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.05$) การคัดกรองนักเรียน ($\mu = 4.03$) การป้องกันและแก้ไขปัญา ($\mu = 4.01$) และการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 3.87$)
3. การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี ที่เพศ ตำแหน่ง อายุราชการ และวุฒิการศึกษา พบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี พบว่า ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตอย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวังในการดำเนินงานต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียน โดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการกำหนดนโยบายการควบคุมดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการประชุมชี้แจงแนวทางการกำกับข้าราชการครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบอย่างทั่วถึง กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยให้อยู่ในหน่วยงานกิจการนักเรียน นอกจากนี้ได้ทำการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และให้ผู้ที่รับผิดชอบจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอต่อผู้บริหารสัปดาห์ละ ครั้ง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546: 6) กล่าวว่า ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน และครูต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชวนันต์ มาร์ตวงศ์ (2546) เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นเตรียมการและวางแผน การดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แก้วอาจ (2547) เรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี สุขช่วย (2548) เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและแต่ละชั้น นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม ทับทิมใส (2548) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2550) เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีพัฒนาการแต่ละองค์ประกอบ พบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองยศครองตรี (2550) เรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย พบว่าสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียนรู้นักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยจากผลการวิจัยเป็นรายข้อพบว่า ข้าราชการครูมีการวางแผนจัดทำระเบียบสะสมนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินงานมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ การจัดทำระเบียบสะสมนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นมีข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน เช่น ความรู้ ความสามารถ สุขภาพ พฤติกรรมนักเรียน และสภาพครอบครัว ซึ่งระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละคนนับว่าเป็นเครื่องมือที่ครูมีไว้เพื่อรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยการให้นักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิศवास ยุติธรรมดาง (2544: 84) ที่กล่าวไว้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดทำระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ครูที่ปรึกษาต้องจัดทำระเบียบสะสม

ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การคัดกรองนักเรียน เป็นการแยกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เป็นห้องเรียนและระดับชั้นเรียน โดยทั่วไปโรงเรียนจะทำการคัดกรองนักเรียนโดยการนำข้อมูลเบื้องต้นรอบ สัมภาษณ์ มาเป็นข้อมูลในการคัดกรองนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มของนักเรียน โดยมีการประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจกับครูให้มีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 43) กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้สมาชิกกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชวนันต์ มาร์ตวงศ์ (2546) เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่าการคัดกรองนักเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ

ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การส่งเสริมนักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี ได้มีการวางแผนการและจัดกิจกรรมโฮมรูมมากที่สุด โดยให้ครูที่ปรึกษามีการพูดคุยให้

คำปรึกษาและบันทึกข้อมูลนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โชวานันต์ มาร์ตวงค์(2546) เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการป้องกันและแก้ไข ัญหา พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนจัดประชุมและวางแผนการป้องกัน เพื่อแก้ไข ัญหานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ได้มีการจัดกิจกรรมในการช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง และในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข ัญหา ได้มุ่งเน้นให้ครูมีการติดตามผลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทธยา ดังก้อง (2547) เรื่องการศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย จังหวัดแพร่ พบว่า มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม และจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมาภรณ์ สายวงศ์ ัญญา(2548) เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไข ัญหาโรงเรียนควรมีระบบป้องกันและแก้ไข ัญหานักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีแผนงาน

ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การดำเนินการส่งต่อนักเรียนเป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ ัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี มีการดำเนินงานโดยบันทึกการส่งต่อและให้การช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อให้การแนะนำและช่วยเหลือนักเรียน และมีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งงานวิจัยของ ชมาภรณ์ สายวงศ์ ัญญา(2548) เรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อเห็นว่าโรงเรียนควรมีระบบการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจน

2. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี ข้าราชการครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี ที่มีเพศ ตำแหน่ง อายุราชการ และวุฒิการศึกษา ต่างกัน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี มีนโยบายการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงได้ให้ความสำคัญกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน และมีการดำเนินงานตามขั้นตอนโดยเริ่มจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กำหนดให้ครูที่ปรึกษาที่มีระเบียบสะสมนักเรียนทุกคนโดยให้นักเรียนเป็นผู้บอกข้อมูล มีการคัดกรองนักเรียน โดยมีการตรวจสอบสภาพนักเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในโรงเรียน และมีการตรวจสอบสภาพประจำปี ให้การส่งเสริมนักเรียนทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย ความรู้ ความสามารถ กำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไข ัญหา และมีการส่งต่อนักเรียน ซึ่งขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ ได้ประชุมชี้แจงให้กับครูและบุคลากรทุกคนรับทราบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ได้มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผลการวิจัยของ ภัทธยา ดังก้อง (2547) เรื่อง การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่ พบว่า นักเรียน ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย จังหวัดแพร่ ผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า ไม่แตกต่างกันและผลสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียนพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และส่งผลต่อนักเรียนอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการเรียนรู้้นักเรียนเป็นรายบุคคล ควรส่งเสริมให้ครูมีการแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน เพื่อเป็นการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง และเป็นการชี้แนะแนวทางแก้ไข ัญหาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรกำหนดให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จัดทำบันทึกข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานให้กับผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับชั้น รับทราบ
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรมีการกำกับติดตามผลการประเมินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ัญหา ควรให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จัดทำรายงานผลการป้องกันและแก้ไข ัญหานักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงาน
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน หากพบนักเรียนที่มี ัญหา โรงเรียนควรมีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเมื่อโรงเรียนไม่สามารถแก้ไข ัญหาได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองและนักเรียน
2. ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการศึกษาในเชิงคุณภาพกับผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2538). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงาน. (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและ
แก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- _____. (2546). คู่มือครู ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม: เส้นทางสู่ครูอาชีพ.
กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- _____. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2542). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชาติรี สุขช่วย. (2548). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เขาวน มณีวงษ์. (2527). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.
- โชวันันต์ มาร์ตวงศ์. (2546). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). การบริหารกิจการนักเรียน. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นงเยาว์ กัลยาลักษณ์. (2544). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- พิชญ์มณฑน์ สีกำเนิดไทย. (2544). รายงานการจักระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. สกลนคร:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิชิต ฤทธิ์ จรูญ. (2547)ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แฮส ออฟ เคอร์มีส์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2538). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- พูนสวัสดิ์ นาคเสน. (2544). การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี.
รายงานการค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรชูลี คุณากร. (2533). “ปรัชญาการบริหารกิจการนักเรียน” นำไปสู่การอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พิศवास ยุติธรรมดำรง. (2544). รายงานผลการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ.
โรงเรียนหอวัง.
- ภัทรียา ตั้งก้อง. (2547). การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- ภิญโญ สาร. (2516). การบริหารงานบุคลากร. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. (2552). ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย
ปทุมธานี ปีการศึกษา 2552. ปทุมธานี.
- เรืองยศ ครองตรี. (2550). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา เลข มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วราเวทย์ บุญมา. (2541). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2538). **งานบุคลากรนิสิต นักศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สุรสาคร. (2550). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์ ชาย เกษางาม. (2546). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนตระการพิชผล อำเภอตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี**.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีเทพ วาดโคสูง. (2547). **การพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพระทองคำวิทยา กิ่งอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา**.การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศึกษาริการ, กระทรวง. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาก่อนบังคับ พ.ศ. 255**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ษมาภรณ์ สายวงศ์ป๋ ัญญา. (2548). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สนาม ทับทิมใส. (2548). **การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- สมพงษ์ แก้วอาจ. (2547). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. เลย สถาบันราชภัฏเลย.
- สามัญศึกษา, กรมกระทรวงศึกษาริการ. (2544). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการประกันคุณภาพในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา
- _____. (2544). **เอกสารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา**.กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- สุขภาพจิต, กรม. (2544ก). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**.กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2544). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา**.กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526). **การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูเทพสตรี.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาริการ. (2544). **เอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- หัสพงษ์ งานดี. (2551). **การศึกษาริการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยชัย วยสุวรรณ. (2533). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร**.กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- Cole, David Akinola. (1999). **An Analysis the Perception of the Role of High School Assistant Principal for Discipline and Supervision in Georgia School**. Dissertation Abstract International.
- Dennis, Martin Littrel. (1981). **Teacher-Pupil Control Ideology, Pupil Control Behavior and Student Discipline**. Dissertation Abstract International.
- Laverne, McCoy-Byers. (2000). **Coalition Between Schools and Community Agencies for the Control of Truancy: Identification of Critical Factors Contributing to Coalition Effectiveness**. Dissertation Abstract International.